

Kommentar Klimathotet**Peter Alestig:
Är det Sveriges Tesla som invigs
på måndag?**

Teslas raketfärd på börsen vara ett tecken på ett paradigmskifte – inte i tekniken i sig, utan i hur världen ser på tekniken. Foto: Emily Felts/TT

Från början trodde ingen på dem – nu är de globala giganter. Bolagen som gjort klimatomställningen till affärsidé har blivit marknadens nya favoriter. Nu ger sig Sverige på allvar in i kampen om megatrendens miljarder.

Peter Alestig

Publicerad 2020-08-25

Detta är en kommentar. Eventuella åsikter som uttrycks är skribentens egna.

Alla pratar om Tesla just nu – och det är inte undra på. Det är inte bara världens högst värderade biltillverkare. Elbilsjätten, som sedan starten förföljts av skepsis från bedömare och [fortfarande gör det](#), är värderad högre än Toyota, Ford, GM, Hyundai och VW tillsammans.

En bubbla? Kanske. Vissa pratar skämtsamt om att [de tiotusentals nya aktieägarna](#) inte har hittat säljknappen än (många av dem är helt nya på börsen). Så fort de gör det kommer aktien att rasa, enligt

argumentationen.

Men om man lyfter blicken kan Teslas raketfärd på börsen också vara ett tecken på något betydligt större. Rentav ett paradigmskifte – inte i tekniken i sig, utan i hur världen ser på tekniken. Där klimatsmarta företag plötsligt kör förbi sina fossildrivna konkurrenter.

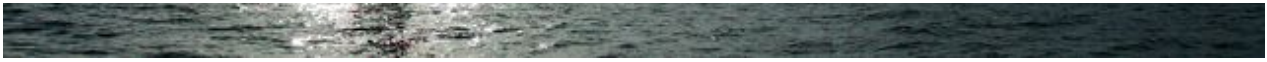
Samma sak har nämligen hänt i flera andra, liknande branscher. Ta Vestas, den danska vindkraftsgiganten. I skuggan av Teslas rusning har Vestas nästan dubblat sitt börsvärde på ett år. Under samma period har kolbranschen i det närmaste kollapsat, både på börsen och i verkligheten. USA:s största kolbolag, Peabody Energy, har tappat runt 80 procent i värde. Vestas är i dagsläget värt ungefär 130 gånger mer än Peabody Energy.

Eller ta BP:s märkliga börsresa i början av augusti. Oljegiganten meddelade i samband med en usel kvartalsrapport att man kapar oljeproduktionen med 40 procent och halverar utdelningen till aktieägarna. Trots det steg aktien med 7 procent på börsen. Orsaken? Att bolaget samtidigt tiodubblar investeringarna i tekniker för lägre utsläpp.

”Det följande årtiondet är avgörande för världen i kampen mot klimatförändringen, och för att genomföra den nödvändiga förändringen i globala energisystem kommer att kräva handling från alla”, skrev BP i ett uttalande.

Nu har oljejättarnas klimatlöften tidigare [fått kritik](#) för att vara mer snack än verkstad – men oavsett hur framtiden ser ut för BP tycks signalen från marknaden i alla exemplen ovan vara solklar. Det är i klimatsmarta företag som framtiden, och pengarna, finns.

I skuggan av Teslas rusning har Vestas nästan dubblat sitt börsvärde på ett år. Foto: Lars Skaaning/TT

Så var är då Sveriges Tesla? Vårt Vestas?

Faktum är att vi hade kunnat vara i framkant i just vindkraftsindustrin. På 80-talet var Sverige bra med på området. Men när Danmark började med investeringsbidrag till vindkraftverk blev de svenska satsningarna omsprungna. Nu är de vindkraftverk som står på svensk mark ofta byggda i Tyskland eller Danmark.

Och när det gäller elbilar har det stått still. I Saabs gamla fabrik i Trollhättan väntas Nevs elbilar börja massproduceras tidigast 2023, [enligt bolaget](#). Volvo lanserade sin första elbil så sent som förra året – sju år efter Tesla Model S. Frånvaron av rena elbilar i Volvos fordonsflotta har rentav pekats ut som huvudskälet till att [Sverige blivit en "udda fågel"](#) i elbilssammanhang med en ovanligt hög andel plug-in-hybrider i stället för rena elbilar.

Men på senare tid tycks något ha hänt. På flera håll kommer lovande tekniker från svenska företag. De kanske är för sent ute för att ta tätt positioner inom vindkraft eller elbilar, även om Volvo nu försöker komma ikapp med målet att hälften av alla bilar som säljs ska vara elbilar till 2025. Men när det gäller två av de största kvarvarande utmaningarna att lösa – stålproduktion och energilagring – sker två storsatsningar av internationella mått i Sverige just nu.

Strax öster om Skellefteå pågår bygget av Northvolt. Foto: Henrik Montgomery/TT

Du har säkert hört talas om dem. I Skellefteå byggs Europas största batterifabrik av Northvolt (det kan inte vara en slump att grundaren tidigare jobbade nära Elon Musk på Tesla). Och på måndag, i Luleå, invigs jättesatsningen Hybrit – ett samarbete mellan SSAB, LKAB och Vattenfall för att skapa fossilfritt stål. Järn- och stålindustrin står i dagsläget för omkring 7 procent av de globala utsläppen, ungefär dubbelt så mycket som flyget. På måndag börjar Hybrit tillverka järnsvamp i vad som beskrivs som ”ett avgörande steg mot fossilfri ståltillverkning”. 2025 ska pilotanläggningen vara igång.

Både Northvolt och Hybrit har, liksom Elon Musks Tesla, ifrågasatts flitigt – ofta med anklagelsen att tekniken är för dyr. Och kanske har kritikerna rätt. Det svåra med den typen av paradigmskiften som världen nu genomgår är att veta vilken teknik som kommer att vinna i långa loppet. Konkurrensen är också stenhård, både i Tyskland och Österrike [sker satsningar](#) på fossilfri ståltillverkning och [batterifabriker byggs över hela världen](#).

Men kritikerna kan också ha de fel. Kanske är det framtidens svenska Tesla som invigs i Luleå på måndag.

Peter Alestig
